

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: БНА-2022/104/НА-СТА-ТШЗ

Баянхонгор 2022 он	Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: Б.Мөнхбат Утас: 70442584 Цахим хаяг: Munkhbatb@audit.gov.mm Аудитын менежер: А.Цээням Утас: 99442140 Цахим хаяг: TseenyamA@audit.gov.mm Ахлах аудитор: М.Алтантуяа Утас: 99061861 Цахим хаяг Altantuyam@audit.gov.mm Аудитор: Л.Доржханд Утас: 99093683 Цахим хаяг: dorjkhandl@audit.gov.mn Цахим хуудас: www.audit.mn
-----------------------	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

Агуулга

2.Аудитын санал дүгнэлт /эх хувь/	2
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	6
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	8
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	10
3. Аудитын тайлан.....	11
3.1 Ерөнхий зүйл.....	11
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	12
3.4 Материаллаг байдал	12
3.5 САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	12
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	14
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг.....	15
3.8 Аудитын гол асуудал	15
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	16
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	16
3.9.2 Засгийн газрын 2021 оны "Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай" 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилт	16
3.9.3 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд.....	16
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	17
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	17
Аудитын илрүүлэлт	17
4.1 Залруулсан алдаа	17
4.2 Төлбөрийн акт.....	17
4.3 Аудитын зөвлөмж.....	18
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	19

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

64101 Баянхонгор аймаг,
Баянхонгор сум, Номгон баг
Утас, факс 7044 2584

E-mail; bayankhongor@audit.gov.mn

2022. 02. 21 № 2/34

Г БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН СТАНДАРТ
ХЭМЖИЛ, ЗҮЙН ХЭЛТСИЙН ДАРГЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ
Н.ШАГДАРСҮРЭН ТАНАА

танай _____ -ны № _____ -т

Г _____ Г

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Аудитын гол асуудалд дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Аудитын гол асуудал

Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн дараах зөрчлийн дүн бидний тооцсон материаллаг байдлын түвшнээс давсан, мөн АДБОУС 1240 (АОУС 240) дагуу сонгосон горим сорилоор доорх алдаа зөрчил илэрсэн нь “Хязгаарлалттай” дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Стандарт, хэмжил зүйн хэлтэс нь:

- Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй, гүйцэтгэгч компаниар 4,602.0 мянган төгрөгийн грашийн барилгыг бариагүй байхад нягтлан бодогч авлагыг хааж, дуусаагүй үйлдвэрлэл дансанд бүртгэсэн.

005070274

- Стандарт хэмжил зүйн газрын даргын 2021.10.15-ны өдрийн 01/604 дугаартай албан бичгээр үндсэн үйл ажиллагааны 90,114.7 мянган төгрөгийн давсан орлогыг 2021.10.29-ны дотор төвлөрүүлэхийг мэдэгдсэн байхад төвлөрүүлээгүй;

- Нэмэлт санхүүжилтын данснаас 2021.12.24-ны өдөр 20,297.0 мянган төгрөгийн хөрөнгө худалдан авах, 8,000.0 мянган төгрөгийн засварын ажлын төлбөрийг шилжүүлсэн ба тус хөрөнгийг хүлээн аваагүй, засварын ажлыг гүйцэтгээгүй байхад үндсэн хөрөнгө, бараа материалын дансанд орлого авч бүртгэсэн байна.

Дээрх зөрчлүүд нь Төсвийн тухай хуулийн 41.2.1"хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх"; Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7."Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэсэн заалттай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлангийн "Үнэн зөв байх", "Оршин байх", "Нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮДЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2021.12.31

төгрөгөөр

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	32,174,370.90	114,525,089.92
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	00.00	1,018,900.00
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	00.00	1,018,900.00
3121	Төгрөг	00.00	1,018,900.00
31211	Төрийн сангийн харилцах	00.00	1,018,900.00
33	АВЛАГА	14,641,173.62	82,184,988.77
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	10,782.52	335,327.00
335	Бусад авлага	14,630,391.10	81,849,661.77
3351	Байгууллагаас авах авлага	14,630,391.10	81,849,661.77
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	17,533,197.28	31,321,201.15
351	Түүхий эд материал	6,676,979.55	19,386,856.15
35110	Тусгай зориулалттай материал	12,000.00	12,000.00
35130	Эм боох материал	6,664,979.55	19,374,856.15
354	Хангамжийн материал	10,856,217.73	11,934,345.00
35410	Бичиг хэргийн материал	2,520,000.00	2,884,400.00
35420	Аж ахуйн материал	8,336,217.73	8,401,945.00
35440	Тулш, шатах тослох материал	00.00	648,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	171,366,502.54	170,735,157.50
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	171,366,502.54	170,735,157.50
392	Биет хөрөнгө	135,728,502.54	135,185,157.50
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	127,029,515.90	127,029,515.90
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-10,411,106.70	-14,059,316.10
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	21,738,400.00	27,319,700.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-16,608,164.26	-18,333,491.80
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	19,140,376.62	20,240,376.62
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-8,427,185.74	-10,103,293.88
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	3,500,000.00	3,500,000.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-233,333.28	-408,333.24
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	4,810,000.00	4,810,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-4,810,000.00	-4,810,000.00
393	Биет бус хөрөнгө	35,638,000.00	35,550,000.00
39301	Програм хангамж	896,000.00	896,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-808,000.00	-896,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	35,550,000.00	35,550,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	203,540,873.44	285,260,247.42
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	00.00	478,516.28
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	00.00	478,516.28
413	Өглөг	00.00	478,516.28
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	00.00	478,516.28
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	203,540,873.44	284,781,731.14
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	203,540,873.44	284,781,731.14
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	96,568,996.01	96,568,996.01
51101	Өмч: - төрийн	96,568,996.01	96,568,996.01
512	Хуримтлагдсан үр дүн	52,859,073.74	134,099,931.44
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	52,859,073.74	52,859,073.74
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	81,240,857.70
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	54,112,803.69	54,112,803.69
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	203,540,873.44	285,260,247.42

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2021.12.31

төгрөгөөр

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	423,678,784.00	398,937,005.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	276,681,673.00	274,848,143.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	276,376,673.00	274,848,143.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	274,226,673.00	274,848,143.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	268,266,273.00	274,212,643.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,000,000.00	-
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	960,400.00	635,500.00
120005	Түрээсийн орлого	2,150,000.00	-
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	305,000.00	-
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	305,000.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	146,997,111.00	124,088,862.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	132,282,700.00	121,755,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	132,282,700.00	121,755,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	14,714,411.00	2,333,362.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	2,333,362.00
131106	Төсвийн урамшуулал	14,714,411.00	-
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	409,942,920.07	317,696,147.30
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	409,942,920.07	317,696,147.30
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	233,518,231.15	234,595,252.30
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	148,557,174.11	148,628,423.83
210101	Үндсэн цалин	148,557,174.11	126,736,572.76
210102	Нэмэгдэл	-	15,596,798.80
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	4,647,251.27
210104	Урамшуулал	-	1,647,801.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	18,442,255.53	19,194,235.63
210201	Тэтгэврийн даатгал	12,679,821.53	13,569,224.92
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,485,572.00	1,470,737.83
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,188,454.00	1,176,772.62
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	280,764.00	291,444.60
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,807,644.00	2,686,055.66
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	17,332,905.27	17,681,006.67
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,233,125.27	6,094,586.67
210302	Түлш, халаалт	8,365,500.00	8,365,500.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,734,280.00	3,220,920.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	11,729,722.06	11,347,386.78
210401	Бичиг хэрэг	2,687,770.00	2,595,501.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,002,779.96	1,874,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,379,994.10	1,792,513.05
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	672,000.00	30,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,987,178.00	5,055,172.73
2105	Нормативт зардал	15,782,586.45	14,683,814.35
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	15,782,586.45	14,683,814.35
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,134,006.00	-
210604	Урсгал засвар	2,134,006.00	-
2107	Томилолт, зочны зардал	4,313,000.00	3,247,600.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,313,000.00	3,247,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,568,200.00	11,286,848.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,124,000.00	11,145,048.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	160,000.00	-
210807	Газрын төлбөр	142,200.00	141,800.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	42,000.00	-
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	100,000.00	-

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,658,381.73	8,525,937.04
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	334,500.00	591,600.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	286,000.00	621,692.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	8,037,881.73	7,312,645.04
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	176,424,688.92	83,100,895.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	36,333,900.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	36,073,900.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	260,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	176,424,688.92	42,234,085.00
213301	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	47,553,740.92	-
213302	Засгийн газрын, Засаг даргын нөөц хөрөнгө	-	42,234,085.00
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	128,870,948.00	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	-	4,532,910.00
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	-	4,532,910.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	13,735,863.93	81,240,857.70
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	13,735,863.93	81,240,857.70

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2021.12.31

төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	425,419,359.10	408,329,927.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	275,721,273.00	274,212,643.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	275,416,273.00	274,212,643.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	273,266,273.00	274,212,643.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	268,266,273.00	274,212,643.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,000,000.00	-
120005	Түрээсийн орлого	2,150,000.00	-
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	305,000.00	-
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	305,000.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	149,698,086.10	134,117,284.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	132,282,700.00	121,755,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	132,282,700.00	121,755,500.00
131009	Оны эхний үлдэгдлээс санхүүжих	2,700,975.10	10,028,422.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	14,714,411.00	2,333,362.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	2,333,362.00
131106	Төсвийн урамшуулал	14,714,411.00	-
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	414,817,390.10	401,648,627.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	414,817,390.10	401,648,627.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	228,364,279.18	318,547,732.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	143,720,834.98	148,658,639.55
210101	Үндсэн цалин	105,239,050.07	126,777,541.00
210102	Нэмэгдэл	34,177,534.91	15,596,801.35
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,131,000.00	4,636,496.00
210104	Урамшуулал	173,250.00	1,647,801.20
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	19,333,679.73	20,028,948.11
210201	Тэтгэврийн даатгал	13,402,987.17	14,175,735.63
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,445,423.56	1,470,737.70
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,393,906.99	1,176,590.12
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	281,311.43	291,444.58
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,810,050.58	2,914,440.08

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	17,332,905.27	16,471,696.29
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,233,125.27	4,885,276.29
210302	Түлш, халаалт	8,365,500.00	8,365,500.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,734,280.00	3,220,920.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	7,679,694.10	6,540,189.05
210401	Бичиг хэрэг	1,600,000.00	1,388,326.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,027,700.00	2,522,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,379,994.10	1,799,663.05
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	672,000.00	30,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,000,000.00	800,000.00
2105	Нормативт зардал	17,000,000.00	11,818,700.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	15,000,000.00	11,818,700.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,000,000.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	800,000.00	-
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	800,000.00	-
2107	Томилолт, зочны зардал	4,313,000.00	3,247,600.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,313,000.00	3,247,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	15,184,165.10	109,292,142.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	14,239,995.10	108,640,342.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	160,000.00	-
210807	Газрын төлбөр	142,200.00	141,800.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	42,000.00	-
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	599,970.00	510,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,000,000.00	2,489,817.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,000,000.00	1,660,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,000,000.00	829,817.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	186,453,110.92	83,100,895.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	36,333,900.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	36,073,900.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	260,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	186,453,110.92	42,234,085.00
213301	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	57,582,162.92	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	128,870,948.00	-
213304	Хөрөнгийн	-	42,234,085.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	-	4,532,910.00
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	-	4,532,910.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	10,601,969.00	6,681,300.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	10,601,969.00	6,681,300.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	10,601,969.00	6,681,300.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	10,601,969.00	6,681,300.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	10,601,969.00	6,681,300.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(10,601,969.00)	(6,681,300.00)
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	1,018,900.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2021.12.31

төгрөгөөр

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	96,568,996.01	57,098,085.99	36,137,927.51	189,805,009.51

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	96,568,996.01	57,098,085.99	36,137,927.51	189,805,009.51
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	13,735,863.93	13,735,863.93
C08	2020 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	96,568,996.01	54,112,803.69	52,859,073.74	203,540,873.44
D01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	96,568,996.01	54,112,803.69	52,859,073.74	203,540,873.44
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	96,568,996.01	54,112,803.69	52,859,073.74	203,540,873.44
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	81,240,857.70	81,240,857.70
D09	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	96,568,996.01	54,112,803.69	134,099,931.44	284,781,731.14

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021.12.31

төгрөгөөр

дийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	251,755,500.00	247,222,590.00	4,532,910.00	98.20
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	251,755,500.00	247,222,590.00	4,532,910.00	98.20
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	215,161,600.00	210,888,690.00	4,272,910.00	98.01
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	148,658,700.00	148,658,639.55	60.45	100.00
210101	Үндсэн цалин	107,154,600.00	126,777,541.00	-19,622,941.00	118.31
210102	Нэмэгдэл	37,346,100.00	15,596,801.35	21,749,298.65	41.76
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,158,000.00	4,636,496.00	-478,496.00	111.51
210104	Урамшуулал	00.00	1,647,801.20	-1,647,801.20	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	20,029,000.00	20,028,948.11	51.89	100.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	14,082,600.00	14,175,735.63	-93,135.63	100.66
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,486,600.00	1,470,737.70	15,862.30	98.93
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,189,300.00	1,176,590.12	12,709.88	98.93
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	297,300.00	291,444.58	5,855.42	98.03
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,973,200.00	2,914,440.08	58,759.92	98.02
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	16,471,700.00	16,471,696.29	03.71	100.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,459,400.00	4,885,276.29	-1,425,876.29	141.22
210302	Түлш, халаалт	9,421,700.00	8,365,500.00	1,056,200.00	88.79
210303	Цэвэр, бохир ус	3,590,600.00	3,220,920.00	369,680.00	89.70
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	6,540,400.00	6,540,189.05	210.95	100.00
210401	Бичиг хэрэг	1,320,000.00	1,388,326.00	-68,326.00	105.18
210402	Тээвэр, шатахуун	2,522,200.00	2,522,200.00	0.00	100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,868,000.00	1,799,663.05	68,336.95	96.34
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	30,200.00	30,000.00	200.00	99.34
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	800,000.00	800,000.00	0.00	100.00

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

2105	Нормативт зардал	12,800,000.00	12,800,000.00	00.00	100.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	12,800,000.00	12,800,000.00	0.00	100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,480,000.00	00.00	1,480,000.00	0.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	1,480,000.00	00.00	1,480,000.00	0.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,040,000.00	3,247,600.00	2,792,400.00	53.77
210702	Дотоод албан томилолт	6,040,000.00	3,247,600.00	2,792,400.00	53.77
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	651,800.00	651,800.00	00.00	100.00
210807	Газрын төлбөр	141,800.00	141,800.00	0.00	100.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	510,000.00	510,000.00	0.00	100.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2490000.00	2489817.00	183.00	199.98
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,660,000.00	1,660,000.00	0.00	100.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	830,000.00	829,817.00	183.00	99.98
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	36593900.00	36333900.00	260,000.00	99.29
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	36,593,900.00	36,333,900.00	260,000.00	99.29
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	36,073,900.00	36,073,900.00	0.00	100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	520,000.00	260,000.00	260,000.00	50.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	251,755,500.00	247,222,590.00	4,532,910.00	98.20
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	121,755,500.00	117,222,590.00	4,532,910.00	96.28
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	121,755,500.00	117,222,590.00	4,532,910.00	96.28
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	130,000,000.00	172,234,085.00	-42,234,085.00	100.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	130,000,000.00	172,234,085.00	-42,234,085.00	100.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	13.00	14.00	0.00	100.00
620001	Удирдах ажилтан	1	1	0.00	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	10	11	0.00	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	1	1	0.00	100.00
620004	Гэрээт ажилтан	1	1	0.00	100.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	13.00	14.00	0.00	100.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	4	4.00	0.00	100.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	10	10.00	0.00	100.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021.12.31

төгрөгөөр

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	14,536,964.10	114,340,342.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	14,536,964.10	114,340,342.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	14,536,964.10	114,340,342.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	14536964.10	114,340,342.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	14,536,964.10	114,340,342.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Л.Доржханд гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг ахлах аудитор М.Алтантуяа, аудитын менежер А.Цээням, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийх хүсэлтийг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022-ны 01 дүгээр сарын 03 өдрийн 01 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

2021 оны төсвийн хөрөнгийг захиран зарцуулахдаа нэгдүгээр гарын үсгийг Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн даргаар ажиллаж байсан М.Хосбаяр 2021 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдөр хүртэл, Н.Шагдарсүрэн 2021.12.23-ны өдрөөс эхлэн, хоёрдугаар гарын үсгийг нягтлан бодогч Д.Баярмаа нар зурж байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтэс нь: Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, хэмжүүр хэмжих хэрэгслийн баталгаажуулалт, шалгалт тохируулга, стандарт түгээлт, сургалт сурталчилгаа, үнэт металлд сорьц тогтоох үйлчилгээ үзүүлэх чиг үүрэгтэй.

Тус байгууллага нь аймаг орон нутгийн хөгжлийн стратеги, чиг хандлагад нийцүүлэн улс орон, нийгэм, эдийн засгийн аюулгүй байдлыг хангаж, экспортыг нэмэгдүүлж, үндэсний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэхэд стандартчилал, хэмжил зүй, тохирлын үнэлгээ, сорьцын хяналтын бодлогоор дэмжлэг үзүүлэх зорилго зорилтыг дэвшүүлэн ажиллаж байгаа бөгөөд улсын хэмжээнд Дархан-уул, Баянхонгор аймагт алтны сорьцын лаборатори ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын Стандарт, хэмжил зүйн газраас баталсан салбарын “Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг” нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Стандарт, хэмжил зүйн газрын Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний дотоод хяналт, шалгалтын хэлтэс ажилладаг бөгөөд Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн санхүүгийн болон үндсэн үйл ажиллагаанд дотоод аудит гүйцэтгээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд тусалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшнийг 1.5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 409,942.9 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 6,149.1 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 4,611.9 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад гүйцэтгэлийн үе шатанд хянаж үзэхэд 2021 оны үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлаас тооцоход гүйцэтгэлийн материаллаг байдал 4,611.8 мянган төгрөг байгаа тул шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 80,700.7 мянган төгрөгөөр буюу 39.6 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бараа материал, үндсэн хөрөнгө, авлага, өр төлбөрийн данс байна.

1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт /мянган төгрөг/

Аудитын код БНА-2022/104/НА-СТА-ТШЗ

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	32,174.4	114,525.1	82,350.7
Мөнгөн хөрөнгө	-	1,018.9	1,018.9
Авлага	14,641.2	82,185.0	67,543.8
Урьдчилгаа	-	-	-
Бараа материал	17,533.2	31,321.2	13,788.0
ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	171,366.5	170,735.2	(631.3)
Үндсэн хөрөнгө	212,664.3	219,345.6	6,681.3
Хуримтлагдсан элэгдэл	(41,297.8)	(48,610.4)	(7,312.6)
Нийт хөрөнгө	203,540.9	285,260.2	81,719.4
Өр төлбөр	-	478.5	478.5
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	203,540.9	284,781.7	81,240.9
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	203,540.9	285,260.2	81,719.4

Эх сурвалж: Байгууллагын 2021 оны санхүүгийн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл 1,018.9 мянган төгрөг нь ахмадын сангийн дансанд төвлөрүүлсэн зарцуулагдаагүй үлдэгдэл болно.

Тайлант оны дансны авлагын үлдэгдэл 82,185.0 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 67,543.8 мянган төгрөгөөр өссөн нь үйл ажиллагааны давсан орлогыг буцаан төвлөрүүлснээс үүссэн авлага 48950,7 мянга, хөрөнгө бэлтгэх, ажил гүйцэтгэхээр мөнгийг шилжүүлж хөрөнгийг аваагүйгээс 28,297.0 мянган төгрөгийн алдааг залруулсантай холбоотой байна

Хүснэгт 2. Санхүүгийн байдлын тайлангийн авлагын тодруулга

/ мян. төг/

№	Бэлтгэн нийлүүлэгчийн нэр	Нийлүүлэх хөрөнгийн нэр	Гэрээ байгуулсан огноо дуусах хугацаа	Гэрээний дүн	Авлагын дүн
1	Баянхонгор аймгийн Мэдээлэл технологийн төв	Notebook 6ш	2021.12.23-2022.03.сар	13,800.00	9,200.00
2	"Си Эл энд Эс Эм" ХХК	Лабораторын агааржуулалт	2021.12.23-2022.03.сар	8,000.00	8,000.00
3	БИ АЙ ЭМ БИ ХХК	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	2021.12.23-2022.03.сар	1,580.00	480.00
4	МЭЙЖҮРМЭНТ	Тоног төхөөрөмж	2021.12.22-2022.03.сар	10,617.00	10,617.00
5	Сангийн яам	Давсан орлогын авлага			48,950.7
6	БИ ЭЙЧ ЭНД ДИ ХХК	Грашийн барилга барих	2020.12.22	4,602.0	4,602.0
7	Ажилчдаас авах авлага	НДШ, ХХОАТ	2021.12.23	335.3	335.3
Авлагын дүн				33,997.00	82,185.0

Эх сурвалж: Байгууллагын 2021 оны санхүүгийн тайлангийн авлагын тодруулга тайлан

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 31,321.2 мянган төгрөг болж 13,788.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 35,986.3 мянга, Стандарт, хэмжил зүйн газраас үнэ төлбөргүй олгосон 613.0 мянга нийт 36,599.3 мянган төгрөгийн хөрөнгө бэлтгэсэнтэй холбоотой бөгөөд лабораторийн алт хайлуулах урвалж бодис 25,967.7 мянган төгрөгөөр худалдан авсан нь голлох нөлөөг үзүүлж байна.

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 219,345.6 мянган төгрөг болж 6,681.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь төсвийн хөрөнгөөр 6,681.3 мянган төгрөгийн хөрөнгө худалдан авсантай холбоотой байна. Тайлант онд үндсэн хөрөнгийн зарлага гараагүй байна.

Ажиллагсадтай холбоотой өглөгийн данс 478.5 мянган төгрөгөөр өссөн нь 2021 оны 12 дугаар сард ажилчдад олгосон үр дүнгийн урамшууллаас НДШ болон ХХОАТ суутган тооцоогүй, нийт цалингийн дүнд оруулж аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтэс болон Татварын хэлтэст мэдээлсэнтэй холбоотойгоор үүссэн өрийг санхүүгийн тайланд залруулж бүртгэсэн.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 284,781.7 мянган төгрөг болж 81,240.9 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүн 81,240.9 мянган төгрөгийн өөрчлөлтөөс шалтгаалсан байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 365,490.9 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 365,490.9 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 109,059.9 мянган төгрөгөөр бууруулж 256,413.0 мянган төгрөгөөр анх батлагдсан ба төсөвт 2 удаа өөрчлөлт оруулан тодотголоор 251,755.5 мянган төгрөг болгож 4,675.5 мянган төгрөгөөр бууруулан баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 2 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 251,755.5 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас 130,000.0 мянган төгрөгийг үйл ажиллагааны орлогоос, 121,755.5 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 121,755.5 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, урсгал үйл ажиллагаанд 117,222.6 мянган төгрөгийг зарцуулж 4,532.9 мянган төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 247,222.6 мянган төгрөг буюу 98.2 хувьтай байгаа нь эд хогшил худалдан авах зардал 1,480.0 мянга, дотоод албан томилолтын зардал 2,792.4 мянга, нэг удаагийн тэтгэмж урамшууллын зардлаас 260.5 мянган төгрөгийг тус тус хэмнэсэнтэй холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар давсан орлогоос нийт 114,340.3 мянган төгрөгийн орлого зарлагын гүйлгээг хийсэн байгааг дэлгэрэнгүй харуулав.

Хүснэгт 3. Нэмэлт санхүүжилтийн дансны зарлагын голлох нөлөө үзүүлж байгаа дүн /төг/

№	Огноо	Байгууллагын нэр	Гүйлгээний утга	Орлого	Зарлага
1	2021.12.24	Стандарт, хэмжил зүйн хэлтэс	Орлого	114,340.3	-
2	2021.12.22	Хурц гал ххк	лабораторийн урвалж бодис, хайлтын тогоо авахад	-	4,335.5
4	2021.12.24	МЭЙЖҮРМЭНТ	Тоног төхөөрөмж	-	10,617.00
5	2021.12.24	"Си Эл энд Эс Эм" ХХК	Агааржуулалтын хоолойн засвар	-	8,700.00
6	2021.12.24	БИ АЙ ЭМ БИ ххк	Тавилга	-	1,580.00
7	2021.12.24	Ажиллагсдад тэтгэмж	ХЧТА-н даатгал	-	2,757.00
8	2021.12.24	Д.Баярмаа /нягтлан бодогч/	Нэг удаагийн буцалтгүй тусламж	-	7,500.00
9	2021.12.24	"Айе Ти Юнипикешн" ХХК	Компьютерын үнэ	-	13,800.00
10	2021.12.24	Сангийн яам	Буцаан төвлөрүүлэлт	-	48,950.7
11	2021.12.24	Стандарт хэмжил зүйн хэлтэс	Бусад зардал	-	16,100.1

Эх сурвалж: Байгууллагын 2021 оны мөнгөн хөрөнгийн журналаас

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллагын 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг аудитор Н.Бунчинсүрэн аудит хийсэн бөгөөд тайлант оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн мэдээллийг хамруулаагүй болно.

Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд зорилго, 5 зорилтын хүрээнд 32 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж 80 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Стандарт хэмжил зүйн газраас тус байгууллагын 2021 оны өөрийн орлогыг 130,000.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж баталсан ба гүйцэтгэлээр 274,212.6 мянган төгрөгийг оруулж 144,212.6 мянган төгрөгөөр давж биелүүлсэн.

Стандарт хэмжил зүйн газрын даргын 2021.10.15-ны өдрийн 01/604 дугаартай албан бичгээр үндсэн үйл ажиллагааны давсан орлогыг 2021.10.29-ны дотор төвлөрүүлэхийг мэдэгдсэн байхад төвлөрүүлээгүй атлаа байгууллагын даргын 2021.11.01-ны өдрийн 107 дугаартай албан бичгээр давсан орлогыг зарцуулах эрх олгох хүсэлтийг Стандарт хэмжил зүйн газарт явуулсан..

Сангийн сайдын 2021.12.10-ны өдрийн 217 дугаартай тушаалаар 101,978.6 мянган төгрөгийн давсан орлогыг зарцуулах эрхийг олгох шийдвэр гаргуулсан байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Тус байгууллагын санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт зардал 317,696.1 мянган төгрөг байгаа нь өмнөх оноос 92,246.8 мянган төгрөгөөр буюу 22.5 хувиар буурсан байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан зардлууд нь цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамжийн зардал тус тус нэмэгдсэн, хангамж, бараа материалын зардал, нормативд зардал, томилолтын зардал, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж, бараа үйлчилгээний бусад зардал өмнөх оноос буурсан үзүүлэлттэй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2021 оны А/108 дугаар тушаалаар баталсан “Төрийн аудитын байгууллагаас шилэн дансны 2021-2022 оны үйл ажиллагаанд хөндлөнгийн хяналтыг хэрэгжүүлэх ерөнхий чиглэл”-ийн 1 дүгээр хавсралтад заасан 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Тус байгууллага нь 2021 онд нийт 450,938.3 мянган төгрөгийн 151 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 479,463.7 мянган төгрөгийн мэдээллийг хугацаанд нь байршуулж 30,844.8 мянган төгрөгийн 3 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна.

Хүснэгт 4. Шилэн дансны мэдээлэл

д/д	Хугацаа	Төрөл	Мэдээлвэл зохих/удаа	Хугацаанд оруулсан	Хугацаа хоцроосон	Хугацаа болоогүй
1	Бүтэн жил	11	11	9	0	2
2	Хагас жил	4	4	4	0	
3	Улирал бүр	1	4	4	0	
4	Сар бүр	3	36	36	0	
5	Тухай бүр	8	96	93	3	
	Нийт	27	151	146	3	2

Эх сурвалж: Шилэн дансны нэгдсэн системээс

3.9.2 ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2021 ОНЫ "ТӨСВИЙН ХЭМНЭЛТИЙН ТАЛААР АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТУХАЙ" 43 ДУГААР ТОГТООЛЫН ХЭРЭГЖИЛТ

Тус байгууллагын 2021 оны байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал 17,611.5 мянган төгрөгөөр батлагдсан бөгөөд тайлант онд 2 удаа 1,139.8 мянган төгрөгөөр бууруулж тодотгосон ба 16,471.7 мянган төгрөгийн гүйцэтгэлтэй байгаа нь Засгийн газрын 2021 оны “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” 43 дугаар тогтоолын 1.8 “Байгууллагын цахилгаан, дулааны эрчим хүч, цэвэр усны хэрэглээнд 20-иос доошгүй хувийн хэмнэлт гаргах” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

3.9.3 БУСАД ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ХҮРЭЭНД

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн, тайлант хугацаанд төсвийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулаагүй байна.

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 2,700.2 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 60.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт, 2 зөвлөмж өгсөн ба хэрэгжилтийг 2021.06.18-ны өдрийн 74 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн боловч зөвлөмжөөр өгсөн гүйцэтгэгч компаниар 4,602.0 мянган төгрөгийн грашийн барилгыг бариагүй байхад нягтлан бодогч авлагыг хааж, дуусаагүй үйлдвэрлэл дансанд бүртгэсэн нь зөвлөмж хэрэгжүүлээгүй гэж үзэв.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Стандарт хэмжил зүйн газрын даргын 2021.10.15-ны өдрийн 01/604 дугаартай албан бичгээр үндсэн үйл ажиллагааны давсан орлогыг 2021.10.29-ны дотор төвлөрүүлэхийг мэдэгдсний дагуу төвлөрүүлээгүй зөрчил гаргасан байхад атлаа байгууллагын даргын 2021.11.01-ны өдрийн 107 дугаартай албан бичгээр давсан орлогыг зарцуулах эрх олгох хүсэлтийг Стандарт хэмжил зүйн газар хүлээн авч Шадар сайдад уламжилж давсан орлогыг зарцуулах эрхийг Сангийн яамнаас гаргуулсан байна.

Иймд төсвийн дотоод хяналтыг шат бүртэй хэрэгжүүлж хяналт тавиагүйгээс дээр зөрчил гарч байгаа тул Стандарт хэмжил зүйн газрын Төвлөрүүлэн захирагчийн аудитын тайланд авч үзэж Төсвийн тухай хуулийн шат бүртэй хэрэгжүүлж ажиллах зөвлөмжийг өгүүлэх саналтай байна.

Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 123,469.7 мянган төгрөгийн 10 алдаа зөрчил илэрснээс, 28,297.0 мянган төгрөгийн 4 алдааг залруулж, 5,058.0 мянган төгрөгийн 3 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, алдаа зөрчил давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмж, дээд байгууллагаас ирүүлсэн чиглэлийг мөрдөн ажиллах 90,114.7 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж хүргүүлээ.

4.1 Залруулсан алдаа

1."Си Эл энд Эс Эм" ХХК-тай лабораторийн агааржуулалтын системийн ажлыг гүйцэтгэх 8,000.0 мянга, МЭЙЖҮРМЭНТ ХХК-тай 2021.12.21-ны өдөр байгуулсан гэрээний дагуу тоног төхөөрөмжийн үнэнд 10,617.0 мянга, Баянхонгор аймгийн Мэдээлэл технологийн төвтэй 2021.12.23-ны өдөр 6 компьютер худалдан авахаар гэрээ байгуулсан 9,200.0 мянга, "БИ АЙ ЭМ БИ" ХХК-д шилжүүлсэн ширээний үнэ 480.0 мянга, нийт 28,297.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг ирээгүй байхад орлого авсан байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1. дэх "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7."Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", санхүүгийн тайлангийн "Оршин байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Санхүүгийн тайланд дансны авлагаар 28,297.0 мянган төгрөгийг тусгуулж тайланг залруулав.

4.2 Төлбөрийн акт

1.Тус байгууллагын даргын 2021.12.14-ны өдрийн А/22 дугаартай тушаалаар ажилчдад 1,647.8 мянган төгрөгийн үр дүнгийн урамшуулал олгохдоо ажилчдаас НДШ-ийн 189.5 мянга, ХХОАТ-ын 145.8 мянга нийт 335.3 мянган төгрөгийг суутган тооцоогүй олгосон байна.

Энэ нь Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.2 "Шимтгэл оногдуулах, төлөхтэй холбогдсон мэдээ, тайланг тогтоосон хугацаанд гаргаж даатгалын байгууллагад ирүүлэх"; Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1.1-т "Энэ хуулийн 14, 18 дугаар зүйлд заасан орлогын дүнд энэ хуулийн 21.1-д заасан хувиар албан татвар ногдуулж, холбогдох төсөвт шилжүүлэх" гэсэн заалтыг

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

зөрчсөн, санхүүгийн тайлангийн “Үнэлгээ ба хуваарилалт”, “Нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Суутган тооцоогүй НДШ, ХХОАТ-ын 335.3 мянган төгрөгийг холбогдох ажилчдаас төлүүлэх төлбөрийн акт тогтоов.

2.Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй, гүйцэтгэгч “БИ ЭЙЧ ЭНД ДИ” ХХК-иар 4,602.0 мянган төгрөгийн грашийн барилгыг бариагүй байхад нягтлан бодогч авлагыг хааж, дуусаагүй үйлдвэрлэл дансанд бүртгэсэн.

Энэ нь Төрийн аудитын тухай хуулийн 21.2.“Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7.“Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно”, БИ ЭЙЧ ЭНД ДИ ХХК-тай 2020 онд байгуулсан “Ажил гүйцэтгэх гэрээ”-ны заалт, санхүүгийн тайлангийн “Оршин байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Грашийн барилгын төлбөр 4,602.0 мянган төгрөгийг “БИ ЭЙЧ ЭНД ДИ” ХХК-иар төлүүлэхээр төлбөрийн акт тогтоов.

3.Ажилтнуудын 2021 оны 7-р сарын цалингаас НДШ-ийг бүрэн суутгасан атлаа НДХ-т мэдээлэхдээ техникч Батбаатарын цалинг 72.0 мянга, химич Цэдэвсүрэнгийн цалинг 430.9 мянга нийт 502.9 мянган төгрөгөөр дутуу мэдээлснийг санхүүгийн тайланд 120.7 мянган төгрөгийн өглөгөөр бүртгэж, НДХ-т мэдээлээгүй байна.

Энэ нь Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.1 “Хөдөлмөрийн хөлсний сан, түүнтэй адилтгах орлого болон түүнд оногдох шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хугацаанд төлөх” гэсэн заалтыг зөрчсөн, санхүүгийн тайлангийн “Үнэлгээ ба хуваарилалт” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Санхүүгийн тайланд 120.7 мянган төгрөгийг НДШ-ийн өглөгөөр тусгуулж, дээрх 2 ажилчдын цалинг нөхөн мэдээлүүлэхээр төлбөрийг акт тогтоов.

4.3 Аудитын зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Удирдлагын дээд болон дотоод хяналттай холбоотой асуудал

1.Стандарт, хэмжил зүйн газрын даргын 2021.10.15-ны өдрийн 01/604 дугаартай албан бичгээр үндсэн үйл ажиллагааны давсан орлогыг Стандарт, хэмжил зүйн газрын 100900009012 тоот дансанд 2021.10.29-ны дотор төвлөрүүлэх үүрэг өгсөн байхад 90,114.7 мянган төгрөгийг төвлөрүүлээгүй байна. Энэ нь Сангийн сайдын 2019 оны 74 дугаартай тушаалаар баталсан “Төсвийн зарлагын хэмнэлт, үндсэн үйл ажиллагааны нэмэлт орлогыг зарцуулах, тайлагнах, нягтлан бодох бүртгэлд тусгах, хяналт тавих журам”-ын 4.4 дэх заалтыг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн өгсөн чиглэлийн дагуу давсан орлогыг холбогдох журмын дагуу төвлөрүүлж, нягтлан бодогчтой холбоотой дотоод хяналтыг сайжруулах.

2. Шилэн дансны цахим сайтад нийт 151 мэдээлэл оруулахаас 149 мэдээлэл оруулсан бөгөөд цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 30,844.8 төгрөгийн тэтгэмжийн зарлагын мөнгөн гүйлгээг хугацаа хоцроож байршуулсан нь Шилэн дансны хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх “Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага,

Аудитын код БНА-2022/104/НА-СТА-ТШЗ

**Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан**

албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ” 6.4 “Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж

Шилэн дансны хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т заасан мэдээлэл, таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий худалдан авсан бараа, ажил үйлчилгээ зэрэг 3 мэдээллийг хоцроосон, мөн цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий зарлагын мэдээллийг хугацаанд мэдээлж байх.

3.Тус байгууллагын 2021 оны байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал 17,611.5 мянган төгрөгөөр батлагдсан бөгөөд 2021 онд 1,139.8 мянган төгрөгөөр бууруулж тодотгосон ба 16,471.7 мянган төгрөгийн гүйцэтгэлтэй хэмнэлт 1,139.8 мянган төгрөг байгаа нь Засгийн газрын 2021 оны “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” 43 дугаар тогтоолын 1.1, 1.8 дахь заалтыг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж

Цаашид Засгийн газраас гаргасан “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” тогтоол, СХЗГ-өөс ирүүлсэн чиглэлийг бүрэн хэрэгжүүлэн ажиллах.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Баянхонгор аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтэс	9	33,355.0	4	28,297.0	3	5,058.0	0	0	3	90,114.7

_____оОо_____